

Članci i rasprave / Papers and studies

DORA IVANIŠEVIĆ

Craft and Cult of an Association in Roman Salona
Obrt i kult jednog kolegija u rimskoj Saloni..... 9

DRAGUTIN PAPOVIĆ

O nasljedstvu Balše III. Balšića
On Balša III Balšić's Inheritance 47

DAMIR STANIĆ

Osmansko zaposjedanje napuštenih utvrda uz Hrvatsku i Primorsku
krajinu 1620-ih – 1640-ih
The Ottoman Occupation of Abandoned Fortifications along the Croatian
and Littoral Border from the 1620 to 1640s 69

BOŽIDAR JEZERNIK

Methodological Piedmontism and Re-writing of Early Yugoslav History
Metodološki pijemontizam i novo ispisivanje rane jugoslavenske povijesti 107

IVAN TOMLJENović

Reakcije hrvatskih novina i crkvene reakcije na dvoboj između narodnjaka
Izidora Kršnjavoga i pravaša Milana Pavlovića 1885.
Reactions by the Croatian Media and Church to the Duel between People's
Party Member Izidor Kršnjavi and Rightist Milan Pavlović in 1885. 145

JURE TRUTANIĆ

David Starčević u raskolu Stranke prava 1895.
David Starčević and the 1895 Schism in the Statehood Right Party 179

VIŠESLAV ARALICA

Kronologija zbivanja u ustaškom logoru Jankapuszta
Chronological Survey of the Ustasha Terrorist Organization's Training
Camp Jankapuszta..... 205

JASNA GALJER

Uloga Grge Gamulina u kulturnoj politici 1950ih: prilog istraživanju
Grge Gamulin's Role in Cultural Policy in the 1950s: a Contribution to
Research..... 239

MAGDALENA NAJBAR-AGIČIĆ

Karlovački tjednik – lokalne novine u socijalizmu
Karlovački tjednik – a Local Newspaper in Socialism..... 255

— Sadržaj / Contents —

VINKO KOVAČ

Jugoslavenska instrumentalizacija UN-ova ohridskog Seminara
o manjinskim pravima iz 1974.
Yugoslav Instrumentalization of the 1974. UN Seminar on Minority
Rights in Ohrid.....277

Prilozi

IN MEMORIAM

SAMANTA PARONIĆ

Mithad Kozličić (1954-2021) 305

Ocjene i prikazi / Critiques and reviews

ALMIR MARIĆ

Iliri kroz riječ i sliku
Amra Šaćić Beća, Salmedin Mesihović, Edin Veletovac, *Magični
svijet Ilira – historija zaboravljene civilizacije*, Mladinska knjiga,
Sarajevo, 2021, 420 str..... 313

TOMISLAV GALOVIĆ

Progress and the Meaning of Baptism and the Ecclesiastical System in the
Early Middle Ages
Mihai Dragnea, *Christian Identity Formation Across the Elbe in the Tenth
and Eleventh Centuries (Christianity and Conversion in Scandinavia
and the Baltic Region, c. 800–1600, Vol. 1)*. New York – Bern –
Berlin – Brussels – Vienna – Oxford – Warsaw: Peter Lang,
2021, pp. [I-VIII] 1-118. 316

PALMIRA KRLEŽA

Sinteza simultanog razvoja crkvene arhitekture i liturgije u zapadnom
kršćanstvu
Allan Doig, *Liturgy and Architecture. From the Early Church to the
Middle Ages*, London – New York: Routledge, 2016, 224 str..... 318

LOVRO KATIĆ

Pad Carigrada i predrasude zapadne Europe
Savvas Neocleous, *Heretics, Schismatics, or Catholics? Latin Attitudes to
the Greeks in the Long Twelfth Century*, Studies and Texts 216, Toronto:
Pontifical Institute of Medieval Studies, 2019, XV + 291 str. 324

— Sadržaj / Contents —

NATAŠA ŠTEFANEC

Boldizsár Batthyány i alkemija na ugarskim dvorovima u 16. stoljeću
Dóra Bobory (ur.), *The Correspondence of Boldizsár Batthyány. The
Everyday Life of an Early Modern Alchemist*, Pécs: Kronosz Publishing
House – PEN Club Hungary, 2019, 575 str. 326

ANĐELKO VLAŠIĆ

Prvi osmanski porezni popisi kao prilog poznavanju povijesti Pakračkog
sandžaka
Popisi Pakračkog sandžaka 1565. i 1584. (iz osmanskoturskog izvornika
prevela i priredila Fazileta Hafizović), Slavonski Brod: Hrvatski institut
za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje,
2021, 448 str. 329

VJERAN LAZIĆ

Historija emocija prema izvorima s jadranskog prostora od kasnoga
srednjeg vijeka do prve polovice 20. stoljeća
Marija Mogorović Crljenko i Elena Uljančić (ur.), *Emotio, affectus,
sensus...: o osjećajima u povijesti na jadranskom prostoru*, Zbornik
radova s međunarodnog znanstvenog skupa održanog u Poreču od
23. do 25. svibnja 2019, Poreč: Zavičajni muzej Poreštine, 2021, 205 str. 332

JOSIP VRANDEČIĆ

Inventar hrvatske nazočnosti na Jadranu
Trideset pogleda na Sredozemlje: uvodni eseji „Knjige Mediterana“
(ur. Nenad Cambi), Split: Književni krug, 2020, 326 str. 334

JOSIP VRANDEČIĆ

Od Dioklecijanove luke do „zlatnog prstena“ između Istoka i Zapada
Pomorski Split do početka XX. stoljeća (ur. Nenad Cambi i Arsen
Duplančić), Split: Književni krug, 2019, 496 str. 337

TOMISLAV KARDUM

Sinteza o najsnažnijim agrarnim strankama u međuratnoj srednjoj i
jugoistočnoj Europi
Alex Toshko, *Agrarianism as Modernity in 20th-Century Europe:
The Golden Age of the Peasantry*, Bloomsbury, 2019, 231 str. 340

TVRTKO JAKOVINA

Primjeri iz političkog života Europe tridesetih godina 20. stoljeća
Tim Bouverie, *Politika popuštanja Hitleru. Chamberlain, Churchill i
put u rat*, s engleskog preveo Igor Buljan, Zagreb: Ljevak 2019, 574 str. 343

Sadržaj / Contents

NIKOLINA ŠIMETIN ŠEGVIĆ

Karijerni razvoj između dva svjetska rata

Povijesni razvoj primijenjene psihologije u Hrvatskoj tijekom prve polovice XX. stoljeća. Stanica za savjetovanje pri izboru zvanja u Zagrebu (1931-1948). Vlatka Vukelić, Mijo Beljo, Vlatko Smiljanić, ur. Zagreb: Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, 2020, 174 str.

349

MARKO KOLIĆ

Život i sudbina talentirane glumice

Martina Bitunjac, *Lea Deutsch: Dijete glume, glazbe i plesa*, Zagreb:

Srednja Europa, 2021, 73 str. 352

DANIJEL VOJAK

Prilog proučavanju povijesti romske manjinske zajednice za vrijeme Drugoga svjetskog rata

The Roma Holocaust in Eastern Europe I: Hungary and Romania

(ed. Attila Landauer), Budapest: „Eötvös József“ Gypsy – Hungarian

Pedagogy Association, 2019, 200 str. 354

TOMISLAV GALOVIĆ

Relationship between the Language and Identity of the Romance-speaking Communities in South East Europe

The Romance-Speaking Balkans. Language and the Politics of Identity

(Brill's Studies in Language, Cognition and Culture, vol. 29). Edited by

Annemarie Sorescu-Marinković, Mihai Dragnea, Thede Kahl, Blagovest

Njagulov, Donald L. Dyer & Angelo Costanzo. Leiden – Boston: Brill,

2021, pp. I–XIV + 1–260. 359

TOMISLAV GALOVIĆ

VI. kongres hrvatskih povjesničara:

„Kultura“ (Rijeka, 29. IX. – 2. X. 2021)..... 361

VEDRAN MUIĆ

Bibliografija knjiga povijesne tematike objavljenih

u Republici Hrvatskoj 2020-2021 365

Upute autorima i suradnicima *Radova Zavoda za hrvatsku povijest* 381

Author and Contributor Guidelines 385

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
INSTITUT FÜR KROATISCHE GESCHICHTE

RADOVI

53

BROJ 2

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

 FF press

ZAGREB 2021.

RADOVI ZAVODA ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Knjiga 53, broj 2

Izdavač / Publisher

Zavod za hrvatsku povijest
Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
FF-press

Za izdavača / For Publisher

Domagoj Tončinić

Glavna urednica / Editor-in-Chief

Inga Vilogorac Brčić

Izvršna urednica / Executive Editor

Kornelija Jurin Starčević

Uredništvo / Editorial Board

Jasmina Osterman (stara povijest/ancient history), Trpimir Vedriš (srednji vijek/medieval history), Hrvoje Petrić (rani novi vijek/early modern history), Željko Holjevac (moderna povijest/modern history), Tvrtko Jakovina (suvremena povijest/contemporary history), Silvija Pisk (mikrohistorija i zavičajna povijest/microhistory and local history),
Zrinka Blažević (teorija i metodologija povijesti/theory and methodology of history)

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Council

Denis Alimov (Sankt Peterburg), Živko Andrijašević (Nikšić), Csaba Békés (Budapest), Rajko Bratož (Ljubljana), Svetlozar Eldarov (Sofija), Toni Filiposki (Skopje), Aleksandar Fotić (Beograd), Vladan Gavrilović (Novi Sad), Alojz Ivanišević (Wien), Egidio Ivetić (Padova), Husnija Kamberović (Sarajevo), Karl Kaser (Graz), Irina Ognyanova (Sofija), Géza Pálffy (Budapest), Ioan-Aurel Pop (Cluj), Nade Proeva (Skopje), Alexios Savvides (Kalamata), Vlada Stanković (Beograd), Ludwig Steindorff (Kiel), Peter Štih (Ljubljana)

Izvršni urednik za tuzemnu i inozemnu razmjenu /

Executive Editor for Publications Exchange

Martin Previšić

Tajnik uredništva / Editorial Board Assistant

Dejan Zadro

Adresa uredništva/Editorial Board address

Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet Zagreb,
Ivana Lučića 3, HR-10 000, Zagreb
Tel. ++385 (0)1 6120191

Časopis izlazi jedanput godišnje / The Journal is published once a year

Časopis je u digitalnom obliku dostupan na / The Journal in digital form is accessible at
Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske „Hrčak“
<http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>

Financijska potpora za tisak časopisa / The Journal is published with the support by
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske

Časopis je indeksiran u sljedećim bazama / The Journal is indexed in the following databases:
Directory of Open Access Journals, EBSCO, SCOPUS, ERIH PLUS, Emerging Sources Citation
Index - Web of Science

Naslovna stranica / Title page by

Marko Maraković

Grafičko oblikovanje i računalni slog / Graphic design and layout

Marko Maraković

Lektura / Language editors

Samanta Paronić (hrvatski / Croatian)

Edward Bosnar (engleski / English)

Tisak / Printed by

Tiskara Zelina d.d., Sveti Ivan Zelina

Naklada / Issued

200 primjeraka / 200 copies

Ilustracija na naslovnici

Muza Klio (Alexander S. Murray, *Manual of Mythology*, London 1898)

*Časopis je u digitalnom obliku dostupan na Portalu znanstvenih časopisa
Republike Hrvatske „Hrčak“ <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*

*The Journal is accessible in digital form at the Hrcak - Portal of scientific
journals of Croatia <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*